

Valtuustoaloite päivähoitotarpeen tilannepäivityksestä

Kunnanhallitus 01.12.2025 § 227

Valmistelija

Hallinnon asiantuntija Julia Hyrkkänen

Hallintosäännön 122 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa.

Lemin keskustan valtuustoryhmä jätti puheenjohtajalle alla mainitun valtuustoaloitteen, joka lähetetään sitä enempää käsittelemättä kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Valtuustoaloite päivähoitotarpeen tilannepäivityksestä / Lemin keskustan valtuustoryhmä:

Varhaiskasvatus- ja lapsimyönteisessä kunnassa varhaiskasvatus on lapsen oikeus. Lemi on Etelä-Karjalan kunnista prosentuaalisesti lapsirikkain, (Tilastokeskus 2024, alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä). Palvelujen tarjoamisen keskiössä ovat palvelun käyttäjien tarpeet ja lapsen etu, jotka edellyttävät riittävän kattavaa palveluverkkoa, kuljetusmatkojen kohtuullisuutta, kustannusten kohtuullisuutta ja perheiden palveluntarpeisiin vastaamista. Lähipäiväkotina on tärkeä perheiden arjen sujuvuuden kannalta ja mahdollistaa pienten lasten vanhempien työssäkäyntiä tai työntekoa kotona. Päivähoitopaikan sijainnilla voi olla merkittävä vaikutus lapsiperheen arkeen ja siihen, kuinka paljon aikaa perheellä on käytettävissä yhdessäoloon.

Tällä aloitteella esitämme, että kunta selvittää valtuustolle ja lautakunnille päätöksenteon tueksi, montako päivähoitoon oikeutettua lasta milläkin alueella asuu ja millaiset päivittäiset päivähoitokuljetusmatkat ovat.

Selvityksessä pohditaan päivähoitotoiminnan toteuttamisen erilaisia vaihtoehtoja. Asiaa tarkastellaan huomioimalla perheiden tarpeet, kuten esimerkiksi työ omalla tilalla tai työ, jonne siirrytään autolla mahdollisen päivähoitopaikan ohitse tai päivävästaiseen suuntaan. Lisäksi selvitetään, onko perheillä tiedossa muita erityistarpeita, kuten vuorotyö, vuoroasuminen, perheen sisäiset tilanteet tms.

Onko kunnalla potentiaalisia vaihtoehtoisia keinoja järjestää päivähoitoa kirkonkylällä, jonka sijainti on keskellä Lemiä?

Esittelijä

Kunnanjohtaja Arto Ylönen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen sivistyslautakunnan käsittelyyn.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Sivistyslautakunta 05.02.2026 § 10
205/12.06.00/2025

Valmistelija

Varhaiskasvatusjohtaja Mia Kivinen

Vastine valtuustoaloitteeseen

Päivähoitotarpeen tilannepäivitys, päivähoitopaikkaan oikeutettujen lasten määrä ja maantieteellinen jakautuminen kunnassa

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Kunnan velvollisuutena on järjestää varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatusympäristöjen tulee olla kehittäviä, oppimista tukevia sekä terveellisiä ja turvallisia, ja tilojen tulee täyttää varhaiskasvatustoimintaa koskevat esteettömyys- ja turvallisuusvaatimukset (varhaiskasvatuslaki 2018).

Lemin kunnassa varhaiskasvatusta järjestetään kahdessa päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen piirissä on noin 120 lasta, ja nykyinen henkilöstöresurssi vastaa kahden päiväkodin sekä kahden esiopetusryhmän toiminnan tarpeita. Kuukanniemen ja litiän päiväkodit on rakennettu varhaiskasvatuksen tarpeisiin, ja niiden tilat ovat mitoitukseltaan ja toiminnallisuudeltaan tarkoituksenmukaiset nykyiseen palvelutarpeeseen.

Sivistyslautakunta päätti (15.11.2023 § 51) lakkauttaa Kirkonkylän päiväkodin toukokuun 2024 loppuun mennessä. Päätöksen yhteydessä esiopetus siirrettiin järjestettäväksi kahdessa ryhmässä koulujen läheisyyteen. Päätösten taustalla oli FCG Finnish Consulting Groupin Pentti Rautakosken syksyllä 2023 laatima selvitys varhaiskasvatuksen talouden tasapainottamistoimista. Toimintojen keskittäminen vähensi henkilöstö- ja tukipalvelukustannuksia sekä tuki yhteistyötä perusopetuksen kanssa ja selkeytti johtamista.

Maantieteellinen tarkastelu ja lasten sijoittuminen

Varhaiskasvatuksen käytössä oleva osoite- ja paikkatietoaineisto osoittaa, että 0–5-vuotiaiden lasten asuinpaikat Lemin kunnassa sijoittuvat pääasiassa kolmeen alueeseen:

- Kirkonkylän alue
- Kuukanniemen alue
- litiän alue

Lemin päiväkodeista toinen sijaitsee Kuukanniemessä ja toinen litiän alueella. Näin ollen nykyinen palveluverkko sijoittuu luontevasti kahden merkittävän lapsiperhealueen lähelle. litiä on lisäksi yksi kunnan merkittävimmistä tonttitarjonta- ja kasvusuunta-alueista, mikä tekee siitä varhaiskasvatussuunnittelussa huomioitavan kokonaisuuden.

Paikkatietoanalyysin perusteella suurin osa perheistä asuu kohtuullisen ajomatkan päässä jommastakummasta päiväkodista. Keskimääräinen matka-aika arvioidaan olevan noin 15 minuuttia, ja noin 20 minuutin matka-aika koskee vain yksittäisiä perheitä kunnan reuna-alueilla.

Vaikka yksittäisten perheiden yksilöllisiin tarpeisiin ei ole mahdollista vastata palveluverkkoa muuttamalla, joissakin erityistilanteissa, esimerkiksi kun työmatkaliikenne kulkee täysin vastakkaiseen suuntaan, voidaan harkita varhaiskasvatustalouksien ostamista naapurikunnista perheen arjen sujuvoittamiseksi.

Vertailun vuoksi Helsingissä, jossa matka-aikoja selvitetään vuosittain, keskimääräinen päiväkotimatka kestää noin 11–12 minuuttia, ja 86 prosenttia perheistä pääsee varhaiskasvatukseen alle 20 minuutissa. Kun huomioidaan Lemin maaseutumainen rakenne ja kunnan laaja maantieteellinen alue, saavutettavuustaso on valtakunnallisesti tarkasteltuna tavanomainen ja toimiva.

Palveluverkon toimivuus ja henkilöstörakenne

Nykyinen kahden päiväkodin palveluverkko tukee:

- riittävää henkilöstömitoitusta
- vakaampaa sijaistilannetta
- pedagogisesti laadukasta tiimityötä
- tilojen tarkoituksenmukaista ja tehokasta käyttöä
- resurssien kokonaistaloudellista hyödyntämistä

Varhaiskasvatus ei ole vain tilojen määrästä kiinni. Useampaan pieneen yksikköön hajautettu palvelurakenne voi muodostaa haavoittuvan henkilöstörakenteen ja vaikeuttaa sijaisten saatavuutta sekä pedagogisen työn suunnittelua.

Lasten ryhmytyminen sekä kahden selkeän oppimispolun muodostuminen varhaiskasvatuksesta kouluun toteutuvat kahden yksikön mallissa laadukkaammin kuin kolmessa hajautetussa yksikössä. Laajemmat vertaisryhmät ja henkilöstön yhtenäiset toimintatavat tukevat sekä lasten pysyviä ryhmäkokemuksia että pedagogisesti johdonmukaista toimintaa.

Tulevaisuudessa varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen välistä yhteistyötä on tarkoitus tiivistää esimerkiksi yhteisopettajuuden, esi- ja alkuopetuksen yhdysluokkaratkaisujen sekä pedagogisen kehittämistyön kautta. Tämä voi mahdollistaa joustavammat henkilöstöjärjestelyt, mikäli lapsimäärät tulevaisuudessa vähenevät, ja samalla vahvistaa oppimisen jatkumoa varhaiskasvatuksesta kouluun.

Kolmannen päiväkodin perustamisen vaikutukset

Mikäli kolmannen päiväkodin perustamista harkittaisiin, tulee huomioida seuraavat vaikutukset:

- vähintään kolmen uuden kasvatusvastuullisen työntekijän tarve
- tukipalveluiden (ruokahuolto, siivous, laitoshuolto) kasvu
- sopivan kiinteistön puute Kirkonkylässä ja varhaiskasvatukseen soveltuvien tilojen korkeat saneeraus- tai vuokrauskustannukset
- riski nykyisten päiväkotien tilojen tyhjäkäytöstä
- vaikutukset vuoden 2023 talouden tasapainottamistoimiin, jotka perustuivat kahden yksikön malliin

Kokonaisuutena kolmannen päiväkodin perustaminen kasvattaisi varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksia merkittävästi ilman selkeää, palvelutarpeeseen perustuvaa hyötyä.

Johtopäätökset ja arvio

Lemin nykyinen kahden päiväkodin palvelurakenne vastaa tämänhetkistä varhaiskasvatuksen palvelutarvetta ja tarjoaa mahdollisuuden laadukkaaseen, pedagogisesti johdonmukaiseen ja resurssitehokkaaseen toimintaan. Matka-aikojen tarkastelu osoittaa, että suurin osa perheistä asuu kohtuullisen etäisyyden päässä nykyisistä yksiköistä, ja pitkät etäisyydet koskevat vain harvoja.

Tämän kokonaiskuvan perusteella voidaan arvioida, ovatko muutokset Lemin varhaiskasvatuksen palveluverkkoon tarkoituksenmukaisia. Varhaiskasvatus seuraa palvelutarpeen kehitystä ja raportoi mahdollisista muutostarpeista säännöllisesti, mikä tukee ennakoivaa ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa jatkossa

Esittelijä	Varhaiskasvatusjohtaja Mia Kivinen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää merkitä saadun selvityksen tiedokseen ja toimittaa sen aloitteen tekijöille.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.